

Eiropas Savienības jaunās prasības meža īpašniekiem radīs birokrātiskā sloga pieaugumu

Avots: <https://www.wochenblatt-dlv.de>

Eiropas Savienības Atmežošanas regula (EUDR) tiks piemērota no 2024. gada 30. decembra. Austrijas meža nozare kritizē birokrātijas pieaugumu.

Jau pirms 171 gada pirmajā Austrijas mežsaimniecības likumā meža saglabāšana bija viens no galvenajiem principiem. Toreiz, tāpat kā tagad, noteicošais princips bija nemainīgs, - atbilstoši likumam tur, kur mežs ir bijis pagātnē, ir jābūt mežam arī nākotnē. Mūsdienu Austrijas tiesību sistēmā jau pastāv efektīva un iedarbīga meža aizsardzības likumu izpilde. Faktiski gan mežu platības un gan koksnes krāja Austrijā pastāvīgi palielinās. Turklāt meža pārveidošana ir pakļauta stingrai oficiālai apstiprināšanas procedūrai, - to uzsver arī Augšaustrijas Lauksaimniecības kameras prezidents Francs Valdenbergers. "Mūsu valstī meža izciršana, lai palielinātu lauksaimniecībā izmantojamās platības faktiski nav iespējama." F.Valdenbergers, protams, nešaubās par to, ka Eiropas Savienības Atmežošanas regulas svarīgākais mērķis ir aizsargāt tropiskos lietus mežus no iznīcināšanas.

Lauksaimniecībai un mežsaimniecībai ir būtiska nozīme "Zaļā kursa" stratēģijā klimata un bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai. No 136 "Zaļā kursa" tiesību aktiem, kas ir dažādās īstenošanas stadijās, liela daļa attiecas uz zemes apsaimniekošanu. Tomēr EUDR noteikumos pārāk maz tiek ņemti vērā praksē notiekošie procesi. "Ar šo Atmežošanas regulu Eiropa ir radījusi noteikumu kopumu, kas mazajiem meža īpašniekiem Austrijā izvirza tādas pašas prasības kā lielajiem ražotājiem kaut kur aiz okeāna. Proti, katram meža īpašniekam Austrijā, kurš vēlas piedāvāt koksni tirgū, ir pienākums visaptverošā informācijas sistēmā digitālā līmenī ar ģeolokalizētu norādi dokumentēt, ka viņa produkcija nav saistīta ar atmežošanu, t. i., mežu izciršanu," norāda F. Valdenbergers. Papildus koksnei un visiem koksnes produktiem EUDR regula attiecas arī uz lopkopības un sojas produktu tirdzniecību.

Papildu prasības meža īpašniekiem Austrijā

Eiropas Komisija plāno izveidot visaptverošu informācijas sistēmu, lai pārbaudītu un izsekotu produktu izcelsmi. Katram meža īpašniekam, kas tirgo kokmateriālus, ir jāreģistrējas šajā sistēmā un jāiesniedz t.s. "uzticamības deklarācija". Šim nolūkam ir jāievada virkne datu. Cita starpā ir jānorāda koksnes sugas latīniskais nosaukums, apjoms un cirsmas ģeogrāfiskās koordinātas. Pēc tam informācijas sistēma ģenerē atsauces numuru, kas savukārt ir jānodod nākamajam piegādes ķēdes dalībniekam, piemēram, kokzāģētavai. Visas šīs pūles ir jāpieliek, lai īstenotu birokrātisko prasību uzstādījumu. Austrijā nelikumīga mežizstrāde nenotiek un šīs prasības būtībā ir bezjēdzīgas.

Augšaustrijas Meža asociācijas priekšsēdētājs Francs Keplingers (Franz Keplinger) ir pārliecināts, ka daudzi no aptuveni 31 000 mazo meža platību īpašniekiem Augšaustrijā nespēs pārvarēt šo birokrātisko šķērslī. Ņemot vērā šo mazo meža platību struktūru, iespējams, ka ikgadējā koksnes izstrāde vairs nenotiks tāda apjoma kā parasti, jo prasības ir pārāk augstas un nav arī nekādu finansiālu stimulu. "Šiem meža īpašniekiem faktiski tiek liegta piekļuve tirgum nesamērīgas birokrātijas dēļ," uzsver Francs Keplingers. Īpaši ņemot vērā klimata pārmaiņas, šī birokrātija arī aizkavēs steidzami nepieciešamo mežsaimniecības reorganizāciju. Atsaucoties uz lauksaimnieku protestiem Vācijā, F.Keplingers norādīja: "Es neticu, ka mūsu zemes īpašnieki izbrauks ielās ar saviem traktoriem. Viņi klusām pārtrauks darbību un tā viss beigsies."

Kokrūpniecības nozare noraida Eiropas Savienības prasības

Kā kokrūpniecības nozares pārstāvis Augšaustrijas Tirdzniecības kamerā jauno likumu par mežsaimniecību komentēja arī uzņēmuma Ortner-Holz GmbH rīkotājdirektors Rūdolfs Ortners: "Es, protams, varu tikai atbalstīt Eiropas Savienības pieeju, kuras mērķis ir apturēt atmežošanas procesus pasaulē. Mēs visi vēlamies pēc iespējami veiksmīgāk strādāt pie tā, lai saglabātu mūsu klimatu un dabu. Taču procesa īstenošanas gaita ir katastrofāla. Mēs nevis aizsargājam mežus, bet gan radām birokrātisku monstru." R.Ortnera uzņēmumam vien administrācijas vajadzībām būtu nepieciešamas divas papildu pilnas slodzes darbavietas. Vēl vairāk Ortner-Holz GmbH rīkotājdirektoru satrauc tas, ka nozare joprojām nav atradusi risinājumu, kā līdz gada beigām visu šo lietu īstenot

administratīvā un IT ziņā. "Lai jums sniegtu priekšstatu: Nākotnē uz koksnes granulu iepakojuma vairs nebūs vietas nekam citam, kā vien informācijai par to, no kurienes nāk apaļkoksne šī produkta izgatavošanai..."

Pēc Rūdolfa Ortnera teiktā, Eiropas Savienība vēlas spēlēt pasaules policistu, bet: "Mēs to nevaram darīt. Iespēja neizstrādāt lietus mežus ir, tomēr, salīdzinoši neliela. Taču mums, šķiet, izdosies ar birokrātiju nobremzēt iekšzemes ekonomiku tiktāl, ka pēc tam diez vai spēsīm radīt kādu pievienoto vērtību." Lai cīnītos pret globālo sasilšanu, R.Ortneris aicināja nākotnē mājas būvēt no kokmateriāliem, jo koksne ir visefektīvākais veids, kā piesaistīt CO2 no atmosfēras: "Mēs varētu visas ēkas Austrijā būvēt no koka un mums no tā meži neciestu. Vairāk nekā 70 % koksnes, ko mēs Austrijā pārstrādājam, tiek eksportēti."

Mežsaimniecības nozare vēlas termiņa pagarinājumu

Atmežošanas regulas (EUDR) izstrādes laikā Austrijas Lauksaimniecības kamera iesniedza daudzus grozījumus par labu praktiskajai pieejai šajā tiesību aktā, taču tie netika ņemti vērā, noslēdzotajā teksta formulējumā. Saskaņā ar EUDR drīzumā katrai Austrijas saimniecībai būs jāpierāda, ka kokmateriāli, mājlopi un soja ir "no atmežošanas brīvā" zemē. Lauksaimniecības kamera aicina valstīs ar "zemu risku" arī turpmāk saglabāt tikai dokumentēšanas pienākumu, kā tas noteikts EUTR regulā (ES Kokmateriālu regula). Šī regula spēkā kopš 2013. gada.

Jebkurā gadījumā Austrijas meža un kokrūpniecības nozare aicina pagarināt termiņu, jo bez tūlītējas būtiskāko šī tiesību akta satura jautājumu noskaidrošanas un bez tehniski pilnveidotas Eiropas Savienības informācijas sistēmas regulas prasības līdz šā gada beigām nebūs iespējams īstenot. Tas nebūs iespējams pat neraugoties uz attiecīgo uzņēmumu intensīvajiem centieniem.